



Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 11809/2023
20.09.2023. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парничном поступку тужиоца ДОО „ЕКОГРАДЊА – ПРОЈЕКТ СГ“ из Ковина, чији је законски заступник директор АА, кога у поступку по ревизији заступа Никола Мађинца, адвокат из ..., против тужених Републике Србије, чије је законски заступник Државно правобранилаштво, Одељење у Пожаревцу и ББ, судије Вишег суда у ..., ради утврђења дискриминације и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против решења Апелационог суда у Београду Гж 733/23 од 09.02.2023. године, у седници већа одржаној 20.09.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против решења Апелационог суда у Београду Гж 733/23 од 09.02.2023. године.

Образложење

Решењем Апелационог суда у Београду Гж 733/23 од 09.02.2023. године, ставом првим изреке одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђено решење Вишег суда у Смедереву П 124/22 од 17.01.2023. године којим је одбачена тужба у односу на тужену ББ, судију Вишег суда у ... Ставом другим изреке одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажног решења донетог у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију из свих законом прописаних разлога.

Врховни суд је испитао побијано решење у границама прописаним одредбом члана 408. ЗПП у вези члана 420. ст. 1. и 6. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11... 18/20) у вези члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, бр. 10/23) и оценио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. У поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или погрешне примене одредаба Закона о парничном поступку, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом указује.

Према чињеничном стању у списима, тужилац је 20.12.2022. године поднео тужбу Вишем суду у Смедереву против тужених Републике Србије, Министарство правде, Виши суд у ... и ББ, судије Вишег суда у ... ради утврђења дискриминаторског поступања и накнаде штете. Из садржине поднете тужбе произилази да је тужена судија поступањем у парници Вишег суда у ... П 34/16 и предузимањем службених радњи у том поступку, према тврдњи тужиоца, дискриминаторски поступала према њему, чиме му је нанела штету вршећи своју функцију судије.

Код оваквог стања у списима, правилно су нижестепени судови тужбу у односу на тужену судију одбацили.

Одредбом члана 21. Устава Републике Србије („Службени гласник РС“, број 98/06, 16/22) прописано је да су пред Уставом и законом сви једнаки. Свако има право на једнаку законску заштиту без дискриминације. Забрањена је свака дискриминација непосредно или посредно по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, уређења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета. Одредбом члана 142. Устава прописано је да судска власт припада судовима који су независни (став 1.), да судску одлуку може преиспитати само надлежни суд у законом прописаном поступку, као и Уставни суд у поступку по уставној жалби, док је одредбом члана 144. прописано да је судија независан и да суди на основу Устава, потврђених међународних уговора, закона, општеприхваћених правила међународног права и других општих аката донетих у складу са законом (став 1.) и да је забрањен сваки непримерени утицај на судију у вршењу судијске функције (став 2.). Одредбом члана 148. став 1. Устава прописано је да судија не може бити позван на одговорност за мишљење дато у вези са вршењем судијске функције и за гласање приликом доношења судске одлуке, изузев ако учини кривично дело кршења закона од стране судије или јавног тужиоца.

Одредбом члана 1. Закона о судијама („Службени гласник РС“, број 116/08 ... 76/21) прописано је да је судија независан у поступању и доношењу одлуке. Судија суди и пресуђује на основу Устава, закона и других општих аката потврђених међународних уговора, опште прихваћених правила међународног права. Чланом 5. став 1. истог закона прописано је да судија не може бити позван на одговорност за изражено мишљење или гласање приликом доношења судске одлуке осим ако се ради о кривичном делу кршења закона од стране судије. Одредбом члана 6. став 1. истог закона прописано је да за штету коју судија проузрокује незаконитим или неправилним радом одговара Република Србија, док је одредбом члана 22. прописано да је судија слободан у заступању свог схватања у утврђивању чињеница и примени права у свему о чему одлучује (став 1.) и да судија није дужан да икоме па ни другим судијама и председнику суда објашњава своја правна схватања и утврђено чињенично стање изузев у образложењу одлуке или кад то закон посебно налаже (став 2.).

Одредбама Закона о забрани дискриминације утврђена је општа забрана дискриминације, облици и случајеви дискриминације као и поступци заштите од дискриминације. Чланом 15. је прописана забрана дискриминације у поступцима пред судовима, док је чланом 41. став 1. прописано да свако ко је повређен дискриминаторским поступањем има право да поднесе тужбу суду којом се у смислу члана 43. тачка 2. истог закона може тражити утврђење да је тужени дискриминаторски поступао према тужиоцу или другоме.

У конкретном случају, тужилац тужбом тражи утврђење да је тужена судија дискриминаторски и незаконито поступала према тужиоцу доносећи у парничном поступку П 16/14 одлуке за који тужилац сматра да су незаконите. Међутим, утврђење права које се у смислу одредби Закона о забрани дискриминације и Закона о парничном поступку тужбом у односу на туженог судију тражи, није подобно за судску заштиту, јер у смислу цитираних одредби члана 148. Устава Републике Србије и члана 5. Закона о судијама, судија не може бити позван на одговорност за изражено мишљење или гласање приликом доношења судске одлуке. Имунитет који ужива судија је његово право да буде изузет од примене појединих прописа који се на друга лица редовно примењују, у конкретном случају од примене прописа о Закону о забрани дискриминације. Поред тога, из цитираних одредби Устава и закона произилази да је судија самосталан и независан у свом раду, да суди само на основу Устава, закона и других општих акта и да судску одлуку може преиспитивати само надлежни суд у законом прописаном поступку. То значи да тужиоцу за случај сумње у правилност донетих одлука судије у поступцима који су вођени пред Вишим судом у ... у предмету П 16/14 стоје на располагању редовни и ванредни правни лекови, као правна средства прописана законом ради преиспитивања одлука које је тужена као судија донела. Тужба против судије са захтевом за утврђење да је поступајући у предметима у вршењу судијске функције (процесном радњом или одлуком) повредио неко људско право странке зајемчено Уставом и законом (у конкретном случају подношење тужбе ради утврђења дискриминаторског и незаконитог поступања тужене судије према тужиоцу), код јасних правила о постојању имунитета и непостојању непосредне одговорности судије за грешке и пропусте у обављању судијске функције, не представља захтев о коме се може расправљати и одлучивати у смислу члана 1. ЗПП и у том смислу не ужива судску заштиту. Заштита странке јасно је дефинисана и обезбеђена кроз Уставом и законом прописана правила о одговорности државе са правом регреса против судије. Зато подношење тужбе непосредно против судије који поступа у одређеном предмету може да указује на злоупотребу процесних права странке (члан 9. став 1. ЗПП).

С обзиром на изложено, правилна је оцена нижестепних судова да због недостатка туживости као процесне претпоставке за мериторно одлучивање, не постоји интерес тужиоца за подношење тужбе према судији и да тужбу у овом делу треба одбацити.

Неосновани су наводи ревизије тужиоца да је у конкретном случају Закон о забрани дискриминације *lex specialis* који искључује примену одредби Устава Републике Србије. Закон о забрани дискриминације јесте посебан, специјални пропис којим се уређује општа забрана дискриминације, облик и случајеви дискриминације као и поступци заштите од дискриминације. Међутим, одредбе овог посебног закона не прописују непосредну одговорност судије за поступање у предмету, која би се могла подвести под дискриминацијом у смислу тог закона (члан 15.), па се код Уставом прописаног имунитета судије одредбе Закона о забрани дискриминације не могу применити у конкретном случају.

Из наведених разлога, на основу одредбе члана 414. став 1., у вези члана 420. став 6. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић